

09.11.2015

Sj/3

§ 1060

V 25.11.2015, Valtuutettu Sanna Vesikansan aloite liikuntapaikkojen käyttämisestä välituntitoimintaan

HEL 2015-007313 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Sanna Vesikansan aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sanna Vesikansan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sanna Vesikansa ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että opetusvirasto selvittää,

- pääsevätkö kaikki Helsingin peruskoululaiset liikkumaan välituntisin liikuntakentälle, jos se sijaitsee koulun vieressä eikä vaadi vaarallista kadunylitystä tm.
- mitkä tekijät estävät vapaaehtoisen liikuntamahdollisuuden lisäämistä välituntisin ja mitä pitäisi tehdä näiden esteiden poistamiseksi
- millä muilla toimenpiteillä välituntiliikuntaa saadaan lisättyä tavoilla, joita lapset ja nuoret itse haluavat ja miten heidän mielipiteitään otetaan huomioon koulujen välituntitoiminnan kehittämisessä.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Opetuslautakunta on aloitteen johdosta antamassaan lausunnossa todennut, että kaupungin uuden opetussuunnitelman mukaisesti koulujen rakenteet ja käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen liikunnan. Koulun toimintakulttuuri muodostuu jaettujen arvojen, yhteisöllisten rakenteiden, toiminnan ja käytäntöjen pohjalta.

Välituntitoiminnan kehittäminen on yksi toimenpide kaupungin peruskoulujen Liikkuva koulu -ohjelmassa. Koulupihojen toiminnallisuutta kehitetään perusparannusten ja erilaisten lähiprojektien yhteydessä.

Koulupihaa laajemman toimintaympäristön käytöstä on koulukohtaiset toimintaperiaatteet, jotka on tehty yhdessä oppilaiden kanssa turvallisuustekijät ja valvonta huomioiden. Tällöin on otettu huomioon myös lähistöllä mahdollisesti sijaitseva lähiliikuntapaikka. Välituntitoimintaa kehitetään oppilaslähtöisesti huomioiden eri ikäluokat.

Lähiliikuntapaikkoja ja kenttiä hyödynnetään välituntiliikuntaan ja oppitunneilla vaihtelevasti. Jos koulu hyödyntää lähikenttää oppitunneilla, on useimmiten käytäntönä, että koulun vanhemmat oppilaat saavat välitunnilla ulkoilla alueella sovitusti.

Opetuslautakunta on lausunnossaan todennut, ettei kaikkia lähiliikuntapaikkoja voi suunnittelemana ottaa oppilaiden välituntikäyttöön, vaikka lähiliikuntapaikka sijaitsisikin koulun vieressä turvallisen matkan päässä. Lähiliikuntapaikat eivät ole kouluisännän hallinnoimaa aluetta, joten niiden sopivuus oppilaiden koulupäivän aikaiseen käyttöön täytyy ensin arvioida ja tarkistaa. Toinen koulun arvioitava asia on, miten aikuisen läsnäolo ja valvonta varmistetaan. Valvonnan edellytykset ja turvallisuus mietitään rehtorin johdolla, ja pelisääntöjen rakentamiseen on hyvä saada mukaan kaikki koulun oppilaat ja aikuiset. Helsingin koulujen toimintakulttuuriin kuuluu, että ympäristön tuomia mahdollisuuksia ja koulun ulkopuolisten toimijoiden asiantuntijuutta hyödynnetään, mikä varsinkin yläkouluissa vahvistaa toimintakulttuurin kehittymistä oppilaslähtöisempään ja oppilaita aktivoivampaan suuntaan.

Välituntitoimintaa aktivoivia toimenpiteitä ovat mm. välituntileikittäjät ja jatkuvat välkkäriskoulutukset. Välitunneilla olevan opettajan rooli on kannustaa liikkumaan, ei ohjata. Oppilasliikuttajat voivat kausiluontoisesti vastata ohjatuista toiminnoista.

Selkeiden pelisääntöjen luominen esimerkiksi välineiden käytöstä ja niiden lainaamisesta sekä sisävälituntien toiminnasta tuo jatkuvuutta ja vahvistaa yhteishenkeä henkilökunnan ja oppilaiden välillä. Välituntilainaanon käytännön järjestelyjä tehdään yhdessä oppilaiden kanssa. Jatkuvasti kehittyvä pelillisuus ja teknologian tuomat ulottuvuudet, kuten mobiilisovellukset ja pelimatot tuovat liikuntaan hauskuutta ja lisäävät mm. sitä kautta oppilaiden motivaatiota.

Pitkien välituntien rakentaminen lukujärjestykseen mahdollistaa koko kouluyhteisön yhteisten turnausten, kerhojen ja tempausten toteuttamisen niin sisätiloissa kuin koulun pihalla. Tärkeää on ottaa oppilaat alusta lähtien mukaan ja laajentaa koulun yhteisöverkostoa koskemaan muita kaupungin virastoja ja alueen toimijoita.

Välituntiliikunnan kehittämistä käydään jatkuvaa keskustelua kaupungin Liikkuva koulu -verkostoissa ja alueellisissa rehtoritapaamisissa. Helsinki on aktiivisesti mukana Liikkuva koulu -ohjelman valtakunnallisessa kehittämistyössä. Tavoitteena on, että kaikki kaupungin suomenkieliset peruskoulut ja merkittävä osa ruotsinkielisistä peruskouluista on Liikkuvia kouluja vuonna 2016.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sanna Vesikansan aloite

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 15.09.2015 § 169

HEL 2015-007313 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin uuden opetussuunnitelman mukaisesti koulujen rakenteet ja käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen liikunnan. Koulun toimintakulttuuri muodostuu jaettujen arvojen, yhteisöllisten rakenteiden, toiminnan ja käytäntöjen pohjalta. Koulupihaa laajemman toimintaympäristön käytöstä on koulukohtaiset toimintaperiaatteet, jotka

on tehty yhdessä oppilaiden kanssa turvallisuustekijät ja valvonta huomioiden. Tällöin on otettu huomioon myös lähistöllä mahdollisesti sijaitseva lähiliikuntapaikka ja kenttä. Välituntitoimintaa kehitetään oppilaslähtöisesti ikäluokat huomioiden sekä rohkaistaan toiminnallisuuteen aktivoivien oppimisympäristöjen kehittämiseen.

Liikkuminen ja muu toiminnallisuus ovat luonteva osa jokaista koulupäivää. Koulun lähiympäristö ja Helsinki kaupunkina ovat monien mahdollisuuksien oppimisympäristöjä. Koulujen toimintakulttuuri syntyy niistä yhteisön käytännöistä, arvoista, asenteista ja tavoista, joita yhdessä kaikki koulu yhteisössä ovat toteuttavat.

Välituntitoiminnan kehittäminen on yksi toimenpideporras Helsingin kaupungin peruskoulujen Liikkuva koulu -ohjelman kolmesta toimenpideportaasta. Lähiliikuntapaikkoja ja kenttiä hyödynnetään välituntiliikuntaan ja oppitunneilla vaihtelevasti. Jos koulu hyödyntää lähikenttää oppitunneilla, on useimmiten käytäntönä, että koulun vanhemmat oppilaat saavat välitunnilla ulkoilla alueella sovitusti. Oppitunneilla koulun ulkopuolisten alueiden käytöstä on useita toimivia ratkaisuja ja silloin valvonnasta vastaavat opettajat.

Vaikka lähiliikuntapaikka sijaitsee koulun vieressä turvallisen matkan päässä, ei kaikkia lähiliikuntapaikkoja voi suunnittelemaan ottaa oppilaiden välituntikäyttöön. Koska alue ei ole kouluisännän hallinnoimaa aluetta, sen siisteys ja sopivuus oppilaiden koulupäivän aikaiseen käyttöön täytyy ensin arvioida ja tarkistaa. Toinen koulun arvioitava asia on, miten aikuisen läsnäolo ja valvonnan toteutuminen varmistetaan. Rehtorin johdolla mietitään valvonnan edellytykset ja turvallisuuden toteutuminen. Pelisääntöjen ja toimintaperiaatteiden rakentamiseen on hyvä saada mukaan kaikki koulun oppilaat ja aikuiset. Helsingin koulujen toimintakulttuuriin kuuluu, että ympäristön tuomia mahdollisuuksia ja koulun ulkopuolisten toimijoiden asiantuntijuutta hyödynnetään, mikä varsinkin yläkouluissa vahvistaa toimintakulttuurin kehittymistä oppilaslähtöisempään ja oppilaita aktivoivampaan suuntaan.

Välituntitoimintaa aktivoivia toimenpiteitä ovat mm. välituntileikittäjät ja jatkuvat välkäriskoulutukset. Välitunneilla olevan opettajan rooli on kannustaa liikkumaan, ei ohjata. Oppilasliikuttajat voivat kausiluontoisesti vastata ohjatuista toiminnoista.

Lisäksi selkeiden pelisääntöjen luominen esimerkiksi välineiden käytöstä ja niiden lainaamisesta sekä sisävälituntien toiminnasta tuo jatkuvuutta ja vahvistaa yhteishenkeä henkilökunnan ja oppilaiden välillä. Välituntilainaan toiminnan käytännön järjestelyjä voidaan tehdä yhdessä oppilaiden kanssa. Jatkuvasti kehittyvä pelillisuus ja

09.11.2015

Sj/3

teknologian tuomat ulottuvuudet, kuten mobiilisovellukset ja pelimatot tuovat liikuntaan hauskuutta ja lisäävät mm. sitä kautta oppilaiden motivaatiota.

Pitkien välituntien rakentaminen lukujärjestykseen mahdollistaa koko kouluyhteisön yhteisten turnausten, kerhojen ja tempausten toteuttamisen niin sisätiloissa kuin koulun pihalla. Tärkeää on osallistaa oppilaat alusta lähtien mukaan ja laajentaa koulun yhteisöverkostoa koskemaan muita hallintokuntia ja alueen toimijoita.

Koulupihojen toiminnallisuutta ja aktivoimista kehitetään koulujen pihojen perusparannusten ja erilaisten lähiöprojektien yhteydessä.

Edellä kuvatuista asioista käydään jatkuvaa kehittämiskeskustelua kaupungin Liikkuva koulu -verkostoissa ja alueellisissa rehtoritapaamisissa. Helsinki on aktiivisesti mukana Liikkuva koulu -ohjelman valtakunnallisessa kehittämistyössä.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leena Palve-Kaunisto, erityissuunnittelija, puhelin: 310 86809
leena.palve(a)hel.fi